

Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Voss kommune 2016-2020

Vedteken i KST 01.09.2016 sak 60/16

Innhald

Innleiing	2
Føremål	2
Nasjonale og lokale rammer og føringar	2
Nasjonale rammer og føringar	2
Endringar i alkohollova.....	3
Løyveperiode og fornying	3
Nytt prikkdelingssystem.....	3
Nye krav til kontrollørar og kontroll av skjenkestadar	3
Gebyr for sal og skjenking	3
Lokale styringssignal	4
Alkohol og narkotikasituasjonen nasjonalt og lokalt	4
Alkohol- og narkotikasituasjonen i landet.....	4
Alkohol- og narkotikasituasjonen i Voss	4
Alkohol	4
Medikament.....	6
Narkotika.....	6
Rus blant ungdom	7
Kommunale tenesteytingar innan førebygging	7
Helsestasjon- og skulehelsetenesta	7
Barnevernet – modellkommuneprosjektet.....	8
SLT og Utekontakten	8
Rus- og psykiatritenesta	8
Bustadsosialt arbeid	9
Ansvarlig alkoholhandtering Voss kommune.....	9
Oversyn over eksisterande tiltak.....	9
Oversyn over nye tiltak	10
Alkoholpolitiske retningslinjer 2016-2020	10
Retningslinjer for sal av øl	11
Retningslinjer for salsløyve for brennevin, vin og sterkøl	11
Retningslinjer for skjenkeløyve	11
Gebyr, kontroll, saksbehandling og vakter.....	13
Brot på alkohollova og delegasjon	14
Informasjon og samarbeid	14
Vedlegg 1: Reaksjonar ved brot på alkohollova (prikkssystemet)	

Innleiing

Voss kommune vedtok i KST sak 55/12 den 21. juni 2012, Rusmiddelpolitisk handlingsplan for perioden 2012 -2016. Dette er ei revidering.

Føremål

Etter alkohollova si § 1-7d er kommunane pålagt å utarbeida alkoholpolitisk handlingsplan. Helse- og sosialdirektoratet er tydeleg på at handlingsplanen er heilskapleg, og vurderer alkohol og narkotika i samanheng.

Rusmiddelpolitikken i kommunen skal:

- støtta opp om nasjonale strategiar og mål innafor fagfeltet
- vektleggja målsetting i kommuneplanen knytt til oppvekstmiljø og sosialt arbeid
- styrka vern av barn og unge mot følgjer av eige eller andre sin rusbruk
- regulera tilgang til alkohol etter dei retningslinjer som til ei kvar tid gjeld, syna gode haldningar til alkohol og avgrensa skadeverknadane.
- avgrensa forbruket av alkoholholdige drikkevarer (sjå Alkohollova § 1-1).

Nasjonale og lokale rammer og føringar

Nasjonale rammer og føringar

Prioritering av psykisk helse og rus er eit satsingsområde i statsbudsjettet for 2016. Statsbudsjettet inneheld mange tydelege signal om at fagfeltet skal styrkast. «Fremtidens primærhelseteneste», «Mestring og muligheter» og «Opptappingsplan for rusfeltet» er alle sentrale styringssignalar.

I «**Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet**» (Meld. St. 26, 2014–2015) vil regjeringa styrka lokalt psykisk helsearbeid gjennom å:

- rekruttera fleire psykologar til kommunane ved å lovfesta kommunen si plikt til å ha psykologkompetanse
- innføra kommunalt døgntilbod for psykisk helse- og rusområdet frå 2017
- innføra betalingsplikt for pasientar innan psykisk helse og rus som er klare til å skrivast ut (tidligast frå 2017)
- utarbeida opptappingsplan for rusfeltet
- følgja opp handlingsplan for førebygging av sjølv mord og sjølvskading
- vurdere ny og varig finansieringsordning for aktivt oppsøkande behandlingsteam
- styrka ruskompetansen i den kommunale helse- og omsorgstenesta
- gjennomføra forsøk med overføring av driftsansvar for distriktpsikiatrisk senter (DPS) til kommunane.

«**Mestring og muligheter**», (Meld. St. 19, 2014–2015) peikar på at psykiske helseproblem er blant dei største folkehelseutfordringane me har i dag, og dei sosiale skilnadane er store. Nasjonale mål for folkehelsepolitikken er at:

- Norge skal vera blant dei tre landa i verda med høgast levealder

- befolkninga skal oppleve fleire leveår med god helse og trivsel og reduserte sosiale helseskilnader
- me skal skapa eit samfunn som fremjar helse i heile befolkninga.

Den nasjonale politikken skal støtta opp om folkehelsearbeidet lokalt og regionalt og sørgja for god samordning mellom nasjonal politikk og kommunale planprosessar.

I **Opptrappingsplan for rusfeltet 2016 – 2020 (St. prop 15)** er primærførebyggjande innsats ein sentral del både av folkehelsearbeidet og rusmiddelarbeidet. Opptrappingsplanen har fem hovudmål:

- sikra reell brukarmedverknad
- sikra at personar som står i fare for å utvikla eit rusproblem vert fanga opp og får hjelp tidleg
- alle skal møte eit tilgjengeleg, variert og heilskapleg tenesteapparat
- alle skal ha eit aktiv og meningsfylt tilvære
- utvikla og auka bruken av alternative straffereaksjonar.

Endringar i alkohollova

For å sikra eit tryggare uteliv har det kome fleire endringar i alkohollova det siste året. Helsedirektoratet grunnar endringane slik:

«Det drikkes mere alkohol, og omfanget av alkoholskader og -problemer øker med forbruket. Bevillingsordningene bidrar til å redusere forbruk og problemer, men likevel er det store utfordringer knyttet til overskjenking og salg og skjenking av mindreårige, og bruk av reaksjoner er lav. Fra nyttår innføres derfor strengere krav til kommunenes reaksjon ved brudd på alkoholloven, og økte krav til kommunenes kontroll med bevillinger».

Endringane gjeld løyveperiodar, prikktildeling og krav til kontroll.

Løyveperiode og fornying

Løyveperioden gjeld inntil fire år, jamfør alkohollova § 1-6. Kommunen kan likevel vedta at sals- og skjenkeløyve ikkje skal opphøyra, men gjelda vidare for ein ny periode på fire år. For at kommunen skal kunna fatta eit slikt vedtak må alkoholpolitikken evaluerast.

Nytt prikkdelingssystem

1. januar 2016 tredde nye sanksjonsreglar for brot på alkohollova i kraft. Kommunen er no plikta til å tildela sals- og skjenkestader prikkar ved regelbrot etter eit fastsett system (sjå vedlegg). Reglar for lengd og tidspunkt for inndraging vert lik for alle.

Nye krav til kontrollørar og kontroll av skjenkestadar

Skjenkekontrollør må ha bestått kunnskapsprøve innan 1. juli 2016. Ved kontroll av skjenkestader er det krav om to kontrollørar.

Gebyr for sal og skjenking

For å finansiera krav om to kontrollørar er gebyr for skjenking auka med fem prosent. I tillegg vert gebyra indeksregulert.

Lokale styringssignal

«Å flytta fokus frå reparasjon til førebygging» er ein av strategiane i kommuneplanen. Voss kommune skal satsa på tidleg hjelp til barn som treng det. Strategidokumentet «**Morgondagens omsorg i mine og dine hender, 2015 – 2025**» skal følgja opp vedtekne mål og strategiar og ha søkelys på tidleg innsats og førebygging. Mål i «**Oppvekstplan for Voss kommune**» er å gje alle barn og unge ein trygg og god oppvekst. Prosjekt «**Samhandling og folkehelse i Hardanger og Voss**» (2013-2015) består av ni delprosjekt der fleire av desse har relevans for rusmiddelpolitisk handlingsplan. Voss kommune si «**Oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar**» tek for seg rus som eige tema.

Alkohol og narkotikasituasjonen nasjonalt og lokalt

Alkohol- og narkotikasituasjonen i landet

Totalomsetjinga av alkohol i Norge auka frå midten av 1990-talet og fram til 2008. Sidan den gong har det vore ein liten nedgang i alkoholomsetjinga (SSB, tabell 04188, 2016). Samstundes har ein sett at vinomsetnaden har auka, medan omsetnaden av brennevin har gått ned. Samanlikna med dei nordiske landa og resten av Europa er omsetnaden av alkohol i Norge låg.

Talet på salsstadar for gruppe 1 i Norge har vist ein svak nedgang sidan midten av 1980-talet, medan talet på utsalsstadar for Vinmonopolet har auka kraftig.

Ser ein på skjenkeløyver har desse tredobla seg dei siste 30 åra, og det er no om lag 7.500 skjenkestader med kommunalt løyve (Sirus, 2015). Talet på skjenkestadar ser ut til å ha stabilisert seg dei seinare åra.

Når det gjeld narkotika er det få 15–16 åringar i Norge som har brukt cannabis samanlikna med resten av Europa. Andelen som har brukt cannabis den seinare tida har vore stabil dei seinaste 20 åra. Om lag 4,2 prosent av befolkninga mellom 16 og 64 år opplyser at dei har brukt cannabis siste 12 månader, medan 1,6% oppgjev bruk siste 4 veker. Dei fleste av desse er mellom 16 og 34 år.

Alkohol- og narkotikasituasjonen i Voss

Voss kommune har ikkje noko samla oversyn over personar med rusproblem. På grunnlag av nasjonale tal kan me grovt rekna at det er 150 - 200 storforbrukarar av alkohol i Voss. Berre ein liten del av desse har søkt behandling ved innlegging i institusjon eller på andre måtar vore i kontakt med NAV. NAV oppmuntrar brukar til å ta kontakt med rus og psykiatriavdelinga i Voss kommune eller lege for behandling.

Alkohol

Det finst ikkje sikre tal for kor mykje alkohol innbyggjarane i Voss kommune konsumerer. Dette skuldast både handelslekkasje mellom kommunar, tax-free handel og illegal omsetning av alkohol.

Når det gjeld talet på salsstadar har det vore variasjonar i dei siste ti åra, men er no attende på same nivå. Mengda alkohol seld har likevel auka gjennom perioden. Talet på skjenkestadar har auka dei seinare åra, medan det har vore ei endring i kva type alkoholhaldig drikke som vert seld. Det har vorte meir sal av vin og mindre brennevin.

Tabell 1: Talet på sals- og skjenkestadar og omsetjing.

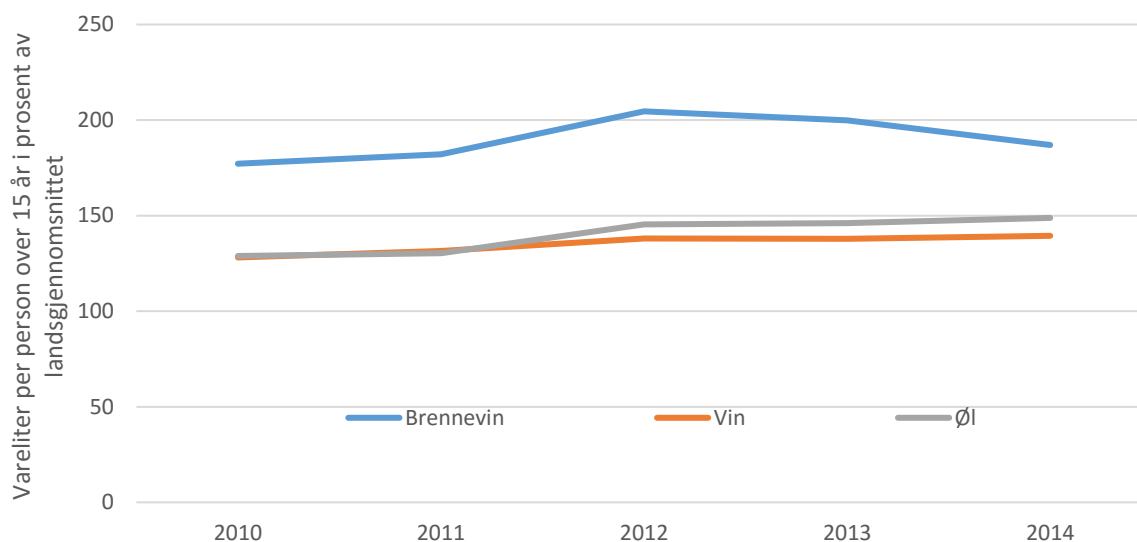
	2005	2008	2011	2014
Salsstadar	21	15	16	21
Øl i liter	756 637	839 989	825 269	889 105
Skjenkestadar	27	30	30	36
Øl i liter	134 259	167 350	139 522	142 443
Vin i liter	20 153	24 489	28 908	31 406
Brennevin i liter	10 511	4 813	4 334	5 551

For salet på Vinmonopolet viser statistikken ein svak auke dei seinare åra i talet på vareliter. Det er ein nedgang i salet av brennevin og sterkvin, medan salet av spesielt øl og alkoholfritt har auka.

Tabell 2: Salstal Vinmonopolet på Voss fordelt på varetype

	Sal i liter	Brennevin	Sterkvinn	Svakvinn	Øl	Alkoholfritt
2010	307 000	56 064	2 319	243 606	4 990	461
2011	308 000	55 432	1 968	244 661	5 649	607
2012	325 000	56 612	2 008	258 766	7 031	635
2013	320 000	53 573	1 860	254 504	8 762	893
2014	321 000	50 198	1 830	258 293	9 854	992
Endring (%)	4,6	-10,5	-21,1	6,0	97,5	115,2

Totalt sett viser statistikken at det vert seld meir alkoholhaldige drikkevarer per innbyggjar i Voss kommune enn snittet for landet. Spesielt gjeld dette brennevin. Størstedelane av denne omsetjinga skjer på vinmonopolet. Dette kan ha fleire årsaker. Voss er ei turistbygd. Det at mange reiser til bygda i samband med helger og feriar vil kunna føra til at omsetjinga av alkoholhaldige varer er høgare enn i kommunar utan stor tilstrømming i helger og feriar. I tillegg er det mange nabokommunar som ikkje har vinmonopol. Difor vil ikkje statistikken for omsetjing av alkoholhaldig drikk vera samsvarande med konsumet.

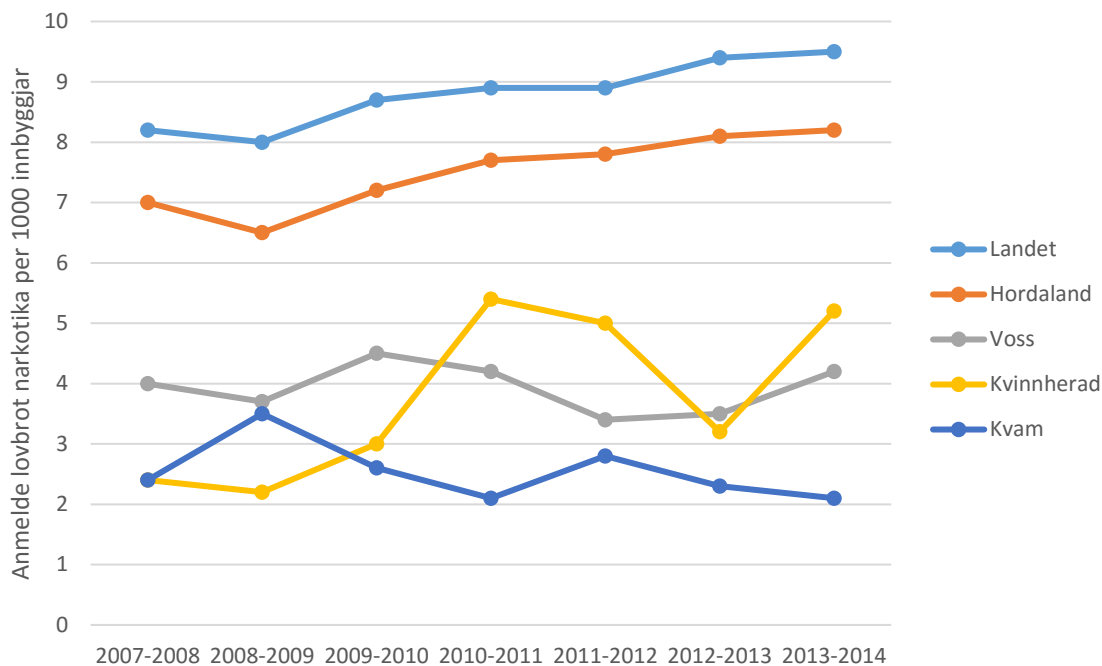
Figur 1: Vareliter øl, vin og brennevin per person over 15 år i prosent av landsgjennomsnittet.

Medikament

Vanedannende legemiddel vert nytta i behandling av personar med ulike lidningar. Desse kan misbrukast, ofte i kombinasjon med alkohol og føra til avhengighet. Innbyggjarane har eit forbruk av antidepressiva, sovemidlar og angstdempande midlar på nivå med snittet for landet og Hordaland. For sovemidlar og angstdempande midlar har det vore ein nedgang dei seinare åra (FHI, 2016).

Narkotika

Narkotikastatistikken viser at talet på melde narkotikalovbrot varierer frå år til år. Samanlikna med Hordaland og resten av landet er det relativt få lovbrøt som fylgje av narkotika. Kvam herad ligg under Voss i talet på melde lovbrøt, medan Kvinnherad varierer meir frå år til år, noko som gjer det vanskeleg å samanlikna. Utviklinga frå år til år viser at det i 2013–2014 var færre lovbrøt enn i 2009–2010. Ungdata-undersøkinga viser at om lag 8% på vidaregåande har nytta hasj eller andre narkotiske stoff. Dette er under landsgjennomsnittet. For ungdomsskulen (8. og 10 trinn) var det 2% som opplyser det same.

Figur 2: Årleg gjennomsnitt på melde lovbrøt som gjeld narkotika per 1000 innbyggjar for landet, Hordaland, Voss, Kvinnherad og Kvam.

Rus blant ungdom

Frå 2007 har det vore gjennomført Ungdata-undersøking i Voss. Voss kommune har som mål at denne skal gjennomførast kvart tredje år på 8. og 10. trinn på ungdomsskulen og 2. klasse på vidaregåande.

Ungdata-undersøkinga 2013 viser at det er færre som oppgjev at dei har vore tydeleg rusa siste 6 månader samanlikna med tidlegare undersøkingar. Det må leggjast til at tidspunkt for undersøkingane har vore ulikt i 2013 i høve tidlegare år (haust og vår). Om lag 43% av elevane i 10. trinn og 85% av elevane i 2. året på vidaregåande skule har debutert med alkohol, nokon fleire gutar enn jenter. Ungdommen gav tilbakemelding om tap av kontroll, slagsmål, og angra sex.

Politiet melder at i motsetning til i andre byer og sentra, er det ikkje eit tungt miljø av misbrukarar på Voss. Misbruket har breidd seg, og i miljø der hasj har vore brukt, har i særleg grad amfetamin vorte meir vanleg. Bruk av dopingmiddel vart kriminalisert i 2013. På Voss har det vore fleire beslag av desse stoffa, særleg i utvalte ungdomsmiljø. Politiet foreslår at Voss kommune etablerer ei tverretatleg gruppe som samarbeider med Vest politidistrikt i russaker der ungdom får påtaleunnlating eller vilkårsdom.

Kommunale tenesteytingar innan førebygging

Helsestasjon- og skulehelsetenesta

Helsestasjon- og skulehelsetenesta driv med helsefremjande og førebyggjande arbeid. Trygge foreldre og det å fungera sosialt spelar ei viktig rolle for å førebyggja rus. Born født av mødre i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) blir følgt særskilt opp av helsesøster i samarbeid med andre.

Helsesøster har i samarbeid med politi og vegvesen ulike førelesningar med rus som tema i vidaregåande skule.

Barnevernet – modellkommuneprosjektet

Tidleg innsats for born er sentralt i barnevernet sitt modellkommuneprosjekt. Målsettinga er å utvikla kommunale modellar for å identifisera og følgja opp av born av psykisk sjuke og foreldre som misbrukar rusmiddel.

Born og unge si læring og utvikling er avhengig av tilhøvet mellom risikofaktorar og vernande faktorar i oppveksten. Vernefaktorar er faktorar som kan redusera vanskar og uheldig utvikling hjå born og unge. Arbeid med born og unge i Voss kommune bør dreia seg om å etablera og leggja til rette for vernande faktorar. Vernande faktorar i barnehage, skule og samfunnet er mellom anna oppleving av meistring og det å utvikla positive relasjonar til andre born og vaksne. Modellkommuneprosjektet vil bli følgd opp i planperioden som nytt tiltak.

SLT og Utekontakten

SLT er ei forkorting for «*samordning av lokale førebyggjande tiltak*» og er eit systematisk samarbeid mellom offentlige og private instansar. Gjennom felles målretta tiltak arbeidast det førebyggjande for å redusere rusmiddelmisbruk og kriminalitet blant born og unge. Ordninga har til føremål å bruka eksisterande tiltak og ressursar mest mogleg effektivt og legg opp til eit nært og forpliktande samarbeid mellom kommune og politiet.

Utekontakten arbeidar førebyggjande blant born og unge. Arbeidet er tufta på grunnprinsippet om at hovuddelen av innsatsen skal skje der ungdom samlast på fritida. Utekontakten samarbeider med ulike kommunale etatar, politi, vidaregåande skule, helsetenester, frivillige organisasjonar med fleire.

Rus- og psykiatritenesta

I helse og omsorg var det i 2015 registrert 43 brukarar med samtidig rusmisbruk og psykisk lidning. Brukarane er i alle aldrar. Helsevesenet observerer at det er fleire brukarar som har eit problemfylt inntak av rusmiddel, men som ikkje tek mot tenester retta mot det. Rus- og psykiatritenesta har oppfølging av innbyggjarar frå svangerskap og livet ut. Å snakka om rusinntak bør vera ein naturleg del av ein samtale, anten det er på helsestasjon, i barnehage, skule, hjå fastlege, behandlar eller NAV. Det er få brukarar som har born. Borna som har samvær med brukar, bur hjå den andre forelderen eller i fosterheim.

Rus- og psykiatritenesta har frå 2012 kartlagt brukarar i BrukerPlan. Dette er eit objektivt kartleggingsverktøy der brukarar vert kartlagt ut frå personalet sine opplevingar og observasjonar av brukar. I 2016 er barnevernstenesta, flyktningstenesta, helsestasjon, NAV og heimesjukepleiar invitert med i kartlegginga. Dette kan medføre ein auke i tall innbyggjarar som vert registrert som avhengige av rus. Tenestene som vert levert er fleksible og tilpassa. Miljøterapeutane jobbar målretta og systematisk saman med den enkelte for å nå brukar sine mål.

Det er ein aukande del eldre med problemfylt bruk av rusmiddel. Som eit nytt tiltak ynskjer rus- og psykiatritenesta å sjå på kor mange eldre som har ein rusrelatert skade som årsak til at dei søker om korttids plass. Brukarar på korttidsopphald skal kartleggast i AUDIT – eit kartleggingsverktøy for alkoholinntak. Eldre som har utslag på kartleggings skjemaet får informasjon om tenester og tilbod om oppfølging.

Det vert gjeve tilbod om tett oppfølging av brukarar i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) når behandlinga startar. Rus- og psykiatritenesta er ofte koordinator og etablerer samarbeid med fastlegar og avdeling for rusmedisin.

Bustadsosialt arbeid

Bustadsosialt arbeid omfattar alt frå å skaffa bustader til å auka føresetnadane for å meistra ein bu og livssituasjon. Brukarane skal bu trygt, og primærkontakt ha tett oppfølging i heimen. Poliklinisk behandlingstilbod direkte retta mot rusbrukarar finst ikkje på Voss. Sjølv om Psykiatrisk poliklinikk i nokon grad har teke imot personar med rusproblem er dette ikkje noko organisert og målretta tilbod. Bustadsosialt arbeid er eit samarbeid mellom bygg og eigedom, bustadkonsulent, NAV, økonomiavdelinga og rus- og psykiatritenesta.

Handlingsplan for bustadetablering skildrar trongen for tilrettelegging av bustader for vanskelegstilte. Det er lite tilgang på utleigebustader på den private marknaden, samstundes som det er lite utskifting i dei kommunale bustadane. Leigetakarar med rusproblem har store vanskar med å koma inn på den private marknaden, og det er likeeins vanskeleg å finna høvelege kommunale bustader.

Kommunen treng overgangsbustader med døgnbemanning for ei gruppe med særlege behov. Miljøterapeutar i rus- og psykiatritenesta driv oppfølging i heimen for personar med rusavhengighet. Det er etablert ein prosjektstilling knytt til bustadsosialt arbeid som skal hjelpa brukaren med å søkja bustad og halda på bustaden.

Ansvarlig alkoholhandtering Voss kommune

Programmet Ansvarleg alkoholhandtering (AAH) inneber eit tettare samarbeid mellom kommune, næringsliv, skjenkekontroll og politi. Voss kommune vil arbeida etter denne modellen og har eit tett samarbeid med Bergensklinikkane i gjennomføring av Ansvarlig vertskap kurs. Målet er eit tryggare uteliv.

Oversyn over eksisterande tiltak

TILTAK	HOVUDANSVAR	FRÅ	SAMARBEIDSPARTAR
Tilrettelegging av bustad for vanskelegstilte	Helse og omsorg	2012	Tekniske tenester
Hjelpetenester i heimen, tilsyn og oppfølging i bustader	Helse og omsorg	2012	Tekniske tenester
Arbeids- og aktivitetsretta tiltak	Oppvekst ved NAV	2012	
Støttekontakt	Helse og omsorg	2012	
Kontakt med frivilljuge lag «Inn på tunet»	Kultur og fritid	2012	NAV, Helse og omsorg
	Helse og omsorg	2012	Oppvekst, næringsavdeling
Bustadsosialt arbeid	Helse og omsorg	2012	Tekniske tenester

Behandlingstilbud, inkl. LAR	Fastlege	2012	Helse og omsorg ved rus- og psykiatritenesta
Oppfølging av gravide rusbrukarar	Helse og omsorg	2012	Oppvekst ved helsesyster
Støtte- og samtalegrupper for barn og foreldre	Helse og omsorg	2012	
Dagtilbod, sysselsetjing, lågterseltilbod	NAV	2012	Helse og omsorg ved rus- og psykiatritenesta, Hordaland fylkeskommune ved OT/PPT
Førebyggjande ungdomsaktivitetar	Kultur og fritid	2012	SLT, utekontakt, Ungdomshus, Gryto, Motorsport, Skatehall
Voss som «Av og Til» kommune	Kultur og fritid	2013	Av og Til
Kartleggingsverktøyet Brukarplan	Helse og omsorg	2014	Oppvekst
Ansvarleg alkoholhandtering	Kultur og fritid	2014	Bergensklinikkane.
Ikkje sal av ølflasker av glas i perioden mai - juli	Kultur og fritid	2014	Politi, tekniske tenester

Oversyn over nye tiltak

TILTAK	HOVUDANSVAR	FRÅ	RESSURSAR
Modellkommuneprosjektet	Oppvekst	2016	Søkt Bufdir 500 000
Ruskartlegging ved bruk av Audit av alle eldre som er på korttidsplass	Helse og omsorg	2016	Innanfor budsjett
Ansvarlig Vertskap	Kultur og fritid	2016	Søkt 50 000,- hjå Bergensklinikkane
Krav om vakter på uteplassar med skjenkeløyve	Kultur og fritid	2016	Kostnad for næringa
Ruskontrakter	Voss kommune	2017	Politi/rus og psykiatri/helsesyster/ barnevernstenesta

Alkoholpolitiske retningsliner 2016-2020

Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) har over år dokumentert at overskjenking og sal/skjenking til mindreårige har auka. Samfunnskostnadane ved skadar knytt til alkohol og andre rusmisbruk er vanskeleg å talfesta då dei òg har konsekvensar for omgjevnadane, særskilt næraste pårørande.

Lov om folkehelsearbeid trådde i kraft 1. januar 2012. Kommunen si forvaltning av alkohollova er eit viktig område. Føremålet med alkohollova er å avgrensa dei samfunnsmessige og individuelle skadane som alkohol kan medføre.

Løyvedelen i ruspolitisk handlingsplan har følgjande innhald:

- retningsliner for tildeling av sals- og skjenkeløyve
- reaksjonar ved brot på alkohollova
- delegasjon av fullmakt etter alkohollova.

Retningslinjer for sal av øl

1. Daglegvareforretningar med fullsortert vareutval kan etter søknad få løyve til sal av alkoholhaldig drikk med alkoholstyrke mindre enn 4,75 volumprosent, når verksemda stettar dei krava som vert stilt i lov og forskrifter.
2. Sal av alkoholhaldig drikk med mindre enn 4,75 volumprosent alkohol kan berre førekomma innan fylgjande tidsrom:

Måndag - fredag kl. 08.00 - 20.00

Laurdagar og dagar før helgedagar kl. 08.00 - 18.00, dette gjeld ikkje Kristi himmelfartsdag

Sal på påske-, pinse-, jol- og nyttårsaftan er som for laurdagar.

Sal er elles forbode på søndagar og helgedagar, 1. og 17. mai.

Salstida kan ikkje fastsetjast ut over det som er salstida for øl i butikkane i Voss kommune.

3. Salet skal gå føre seg i samsvar med gjeldande lov og forskrifter.
4. Det skal betalast ei årleg avgift, med heimel i forskrift og rekna utifrå omsetning.
5. I tida 15.april til 30. juni er det forbod mot sal av glasflasker med øl, der produsenten leverer tilsvarande vare på boks, i plast eller i anna innpakning, berekna for laussal.

Retningslinjer for salsløyve for brennevin, vin og sterkøl

1. A/S Vinmonopolet kan få løyve til eit utsal for brennevin, vin og sterkøl i kommunen.
2. Opningstider for Vinmonopolutsalet vert fastsett av Sosial- og helsedepartementet.

Retningslinjer for skjenkeløyve

Løyve til skjenking av øl, vin og brennevin kan etter søknad gjevast på grunnlag av retningslinene, til verksemdar som stettar krava som vert stilt i lov og forskrifter.

Ved søknad om skjenkeløyve vert søkar fakturert eit grunngbyr ved oppstart av saksbehandling som skal dekke administrasjonskostnadene. Grunngbyret skal vera betalt innan løyve vert gjeve.

Kvar skjenkestad skal ha sitt eige løyve. Når fleire skjenkestader ligg i same bygning og har same eigar, jf. Alkoholova § 4-2, 4. ledd, skal det gå fram av søknaden kva driftskonsept og gruppe gjester tilbodet vender seg til. Teikningar som viser inndeling av dei ulike tilboda skal leggest ved søknad.

1. Tal løyve

Tal løyve er ikkje avgrensa. Ved tildeling av løyve vert det stilt krav til driftsopplegg. Det blir stilt krav til gjennomført kurs i ansvarleg alkoholhandtering. Det vert kontrollert at løyva blir forvalta i tråd med lover og reglar og dei vilkår som er stilt når løyve blir innvilga.

2. Type løyve

2.1 Alminneleg løyve for skjenking av brennevin, vin og øl

- hotell og liknande verksemdar der overnattingstilbod av god standard er ein sentral del i driftsopplegget
- spisesal, restaurant eller liknande serveringsverksemd som er retta mot eit vakse publikum der kommunen meiner staden sin karakter tilseier at servering av brennevin er forsvarleg, jf. Alkohollova § 1-7a (“... *stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet forøvrig.*”)
- barer direkte knytt til skjenkestader som nemnt over
- det kan gjevast løyve til skjenking på uteareal som har eit fysisk avgrensa område og ligg rimeleg nært anna skjenkeareal. Serveringstilbodet skal vera om lag det same ute og inne. Teikningar som viser uteområdet det skal skjenkast på skal leggast ved søknad.
- bruka «AV og TIL» som retningsgjevande ved tildeling av løyve.

2.2 Alminneleg løyve for skjenking av vin og øl

- overnattingsverksemd med enklare standard
- serveringsstader der skjenking er ein del av eit opplegg der servering av mat, tilskipingar, eller anna er sentralt i drifta, t.d. serveringsstader med ein annan karakter og/eller retta mot eit breiare publikum enn spesifisert under punkt 2.1.
- det kan bli gitt løyve til skjenking på uteareal som har eit fysisk avgrensa område og ligg rimeleg nært anna skjenkeareal. Serveringstilbodet skal vera om lag det same ute og inne. Teikningar som viser uteområdet det skal skjenkast på skal leggast ved søknad.
- større arrangement av meir nasjonal interesse og karakter kan søke om fast løyve.

2.2.1 Vilkår for alminnelig løyve

- skjenkestaden forpliktar seg til å delta i programmet «Ansvarleg Alkoholhandtering». Programmet skal bidra til å redusera overskjenking, bråk og uro knytt til skjenkestaden. I vilkåret ligg det også eit pålegg om å inngå samarbeid med Voss lensmannsdistrikt for å redusera tal på valdsepisodar og andre uynskte hendingar.

2.3 Løyve til skjenking av vin og øl ved einskildarrangement, jf. A-lova p. § 1-6

- tilskipar av einskildarrangement der skjenking er ein underordna del av eit driftsopplegg der anna aktivitet, som kultur-, reiselivstilskipingar mv., retta mot publikum over 18 år, er den sentrale delen i tilbodet
- det blir lagt vekt på at skjenkinga ikkje må føre med seg problem med ro og orden, eller trafikale vanskar. Uttale frå politiet skal hentast inn før søknad blir behandla, med heimel i A-lova § 1-7.
- i søknaden skal det gå fram korleis vakthaldet sikrast
- skjenkinga må finna stad i eit eigna lokale eller avgrensa område, som skal gå fram av søknaden.
- skjenketider sjå punkt 4.1, 4.2
- søknadsfrist for einskild løyve er minst 3 veker før arrangementet skal haldast.

2.4 Ambulerande løyve:

Løyve til servering av brennevin, vin og øl ved slutta lag, jf. A-lova §§4-2 og 4-5

- løyve kan gjevast arrangør av slutta lag som finn stad i selskapslokale
- skjenketider sjå punkt 4.1, 4.2.
- søknadsfrist for ambulerande løyve er minst 3 veker før arrangementet skal haldast.

3. Det blir ikkje gitt skjenkeløyve til:

- stader eller arrangement som er særskilt innretta mot ungdom

- stader eller arrangement som er særskilt innretta mot motortrafikantar
- idrettsarrangement, jf. «AV og Til»
- kioskar, bensinstasjonar mv.

4. Skjenketider

Konsum av utskjenka alkoholhaldig drikk må opphøyra seinast 30 minutt etter at skjenketida er slutt, jfr. A-lova § 4-4. I retningslinene står vekedag for den dag skjenkinga startar, sjølv om skjenkinga held fram til over midnatt, slik at når det er oppgjeve skjenketid fredag kl. 13.00 - 01.00, er dette frå kl. 13.00 fredag og til kl. 01.00 natt mellom fredag og laurdag.

4.1 Brennevin

- alle dagar kl. 13.00 – 01.00
- uteservering kl. 13.00 – 23.00 jf. pkt. 2.2.
- i særskilte skjerma område kan forlenga skjenking fram til kl. 01.00 vurderast
- det vil ikkje bli gitt fast utvida skjenking utover kl. 01.00.

4.2 Vin og øl

- alle dagar kl. 10.00 – 02.30
- uteservering kl. 12.00 – 23.00 jf. pkt. 2.2.
- i særskilte skjerma område kan forlenga skjenking fram til kl. 01.00 vurderast
- det vil ikkje gjeve fast utvida skjenking etter kl. 02.30.

4.3 Utvida skjenketider ved særskilde arrangement

Løyve til utvida skjenketider kan gjevast innanfor det lova tillèt:

- det skal bli stilt krav om at arrangementet har vesentleg verdi for tilskipar og publikum
- lokale og/ eller regionale omsyn skal vektleggast
- omsyn til ro og orden skal vektleggast.

Gebyr, kontroll, saksbehandling og vakter

Gebyrinntekter

Dei årlege gebyra skal gå uavkorta til:

- kommunen si utøving av kontroll med sals- og skjenkestadene
- behandlingstiltak for personar med rusproblem
- førebyggjande tiltak.

Kontroll med sal og skjenking

Kommunen sitt kontrollutval etter alkohollova er utval for levekår og Skjenkekontrollen i Kvam.

Saksbehandling

I tillegg til løpande saksbehandling skal administrasjonen årleg utarbeida statistikkar over:

- tal utvida skjenketider
- tal utvida skjenkestader
- tal løyve til einskild arrangement
- tal ambulerande løyve.

Statistikk skal bli lagt fram for utval for levekår i februar møtet kvart år.

Vakt

Politiet og kommunen kan med heimel i politilova og vilkårstilgangen i alkohollova pålegga ei verksemd å ha ordensvaktar. Dersom skjenkestaden sjølv vel å etablere ei vaktordning, er det eit generelt vilkår at desse vaktene skal være godkjent i etter lov om vaktverksemd.

I lokale der det vert selt alkohol etter kl 2300 natt til laurdag, natt til sundag, natt til 1 januar, i påsken frå natt til skjærtorsdag og fram til 2 påskedag, natt til 1 og 17 mai, natt til 2 pinsedag og natt til onsdag før helgetorsdag, skal det vera godkjente ordensvakter. Politiet kan påleggja serveringsstader ordensvakter til andre tider dersom dei finn det naudsynt

Brot på alkohollova og delegasjon

Retningslinjer for reaksjonar ved brot på alkohollova med forskrifter

Reaksjonar for brot på alkohollova vert handheva etter nasjonale retningslinjer jf. vedlegg.

Delegasjon av fullmakt etter Alkohollova, jf. § 1-12 Delegasjon.

Følgjande er delegert til rådmannen:

1. Tildeling av ambulerande løyve, jf. A-lova § 4-5. Før ambulerande løyve blir tildelt skal politiet og NAV-leiar gje uttale om søknaden.
2. Tildeling av løyve for eit einskild høve, jf. A-lova § 1-6. Eit einskild høve kan ikkje strekkja seg utover eit tidsrom på i alt 6 påfølgjande dagar. Før einskildløyve blir tildelt skal det vera innhenta uttale om søknaden frå politiet og NAV-leiar), jf. A-lova § 1-7.
3. Utviding av skjenketida og/eller utviding av skjenkelokalet, for eit einskild høve. Før løyve til utviding av skjenketida/skjenkelokale vert gjeve, skal det vera innhenta uttale frå politiet og NAV leiar
4. Godkjenning av ny styrar og avløyser for styrar ved skifte i løyveperioden for eit gjeldande løyve.
5. Forvalta regelbrot etter nasjonal retningslinjer (prikksystem)
6. Inndra løyve når omsetningsoppgåve ikkje er levert innan fastsett frist.
7. Inndra løyve når avgift for sal eller skjenking ikkje er betalt innan fastsett frist.

Informasjon og samarbeid

Kommunen skal samarbeida med verksemdene som har løyve til sal og skjenking, og aktivt formidla informasjon til verksemdene, styrarar og avløyser. Dette vert gjort direkte frå kommunen og gjennom skjenkekontrollen. I tillegg til obligatorisk kunnskapsprøve, skal det gjevast tilbod om kurs i alkohollova, og kurs for dørvakter kvart år, eller så ofte som det er trong for det.

Kommunen skal invitere til årlege samarbeidsmøte i form av Ansvarleg alkoholhandtering med verksemdene. Dette for å gje informasjon, få synspunkt frå verksemdene og drøfta aktuelle tema.

Vedlegg 1: Reaksjonar ved brot på alkohollova (prikkssystemet)

Prikkar	Regelbrot
8	Sal og skjenking til mindreårige
	Brot på bistandsplikta
	Brot på krav om forsvarleg drift
	Hindring av kontroll
4	Sal og skjenking til openbart påverka person
	Brot på reglane om sals- og skjenketid
	Skjenking av alkoholhaldig drikk over 22 volumprosent til person mellom 18 og 20 år
	Brot på alderskrav for den som sel eller skjenkar alkoholhaldig drikk
2	Openbart påverka person i lokalet
	Manglar ved internkontrollsystemet
	Konsum av medbrakt alkohol
	Gjestar tek med alkohol ut av skjenkearealet
	Manglande levering av omsetningsoppgåve og betaling av gebyr
	Brot på reglar om styrrar og stadfortredar
	Brot på reklameforbodet
1	Brot på reglane om alkoholfrie alternativ
	Brot på reglane om plassering av alkoholhaldig drikk på salsstad
	Brot på reglane om skjenkemengd for brennevin
	Brot på vilkår sett i vedtaket om løyve med meir

Dersom løyveharar vert tildelt til saman 12 prikkar i løpet av ein periode på to år, skal løyvet inndragast i 1 veke. Dersom det i løpet av to-årsperioden vert tildelt fleire enn 12 prikkar, skal lengda på inndraginga aukast tilsvarande.

Tidspunktet for fyrste regelbrot skal leggest til grunn for utrekning av to-årsperioden. To-årsperioden gjeld uavhengig av om løyvet er fornya i løpet av perioden. Ved overdraging av verksemd startar ny periode på overdragingstidspunktet.

Likearta brot avdekka ved same kontroll skal vurderast som eitt einskilt brot.

1. Inndraging skal skje straks vedtaket er gyldig, det vil seia at klagefristen er ute og vedtaket er endeleg. Om ikkje anna er fastsett i vedtaket om inndraging skal inndragingsperioden starta frå tilsvarande vekedag som brotet fant stad.

Vurdering av tidspunkt og lengde for inndraginga kan ta omsyn til at reaksjonen ikkje får ein uhøveleg verknad sett utifrå det brotet vedtaket gjeld.

2. Inndraging av løyve for eit bestemt tidsrom på døgeret, t.d. etter kl. 22.00 for ein lengre periode, kan vere eit alternativ til heil inndraging av løyvet.
3. Rådmannen får delegert fullmakt til og gje åtvaringar i samsvar med pkt. 1. Kontrollutvalet etter alkohollova og politiet skal ha melding om dei åtvaringar som vert gjeve.
4. Er ikkje omsetningsoppgåve levert innan fastsett frist, kan rådmannen inndra løyve fram til oppgåva er levert.
5. Er ikkje avgift for sal eller skjenking betalt innan fastsett frist, kan rådmannen inndra løyve fram til avgifta er betalt.
6. Brot på andre lover og reglar enn alkohollova kan også føre til inndraging av sals- eller skjenkeløyve, jf. A-lova § 1-8.
7. Foreldingsfristen for brot vert etter desse retningslinene sett til 2 år.